

Havulahokärsäkäs

Rödbent vedvivel

Dryophthorus corticalis

Uhanalaisuusluokka (IUCN): erittäin uhanalainen (EN)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Havulahokärsäkäs on hyvin pienikokoinen (3–4 mm), pitkänomainen mustanruskea kärsäkäs. Sen peitinsiivissä on voimakkaita pitkittäisuurteita. Epätasaiseen pintaan tarttuu usein purua, jolloin yläpuoli näyttää epämääräisen harmaalta. Kärsä on lyhyt, jalat lyhyet ja voimakkaat.

Elinympäristö ja levinneisyys

Havulahokärsäkäs elää kovassa puuaineksessa, joka on tsaaisen kosteaa. Yleensä se elää havupuussa mutta toisinaan myös lehtipuussa. Havulahokärsäkäs elää pääasiassa kaatuneissa rungoissa, joskus harvoin kuolleiden mäntyjen tyvi-osassa. Se elää samoissa puun osissa monia vuosia ja kaivaa siihen käytäviä, minkä seurauksena puu muuttuu ajan saatossa pehmeämmäksi. Aikuiset havulahokärsäkkäät liikkuvat sekä puiden sisällä että pinnalla ja niitä voi löytää lähes ympäri vuoden. Suomessa havulahokärsästä on aikaisemmin tavattu Varsinais-Suomessa, Uudellamaalla, Etelä-Hämeessä ja -Savossa. Sittenmin lajia on löydetty vain satunnaisena sahoilta sahanpurukasoihin hautautuneista puupalasta ja kerran myös sisätiloista. Tuorein havainto on Patvinsuon kansallispuistosta, käytöstä poistetuilta lahoilta pitkospuilta.

Nykytila ja uhkatekijät

Havulahokärsäkäs on uhanalaistunut lahoppuun, vanhojen metsien ja kookkaiden puiden vähenemisen seurauksena. Se vaatii runsaslahopuisia alueita löytääkseen sopivaa lahoppuuta. Sahojen purukasat ovat pitkään tarjonneet sille korvaavan elinympäristön, mutta nykyisin sahanpurun tehokas käyttö estää pitkäaikaisten purukasojen säilymistä. Havulahokärsäkäs on taantunut ja luokiteltu uhanalaiseksi monissa Euroopan maissa. Suomessa siitä ei ole havaintoja yhdeltäkään suojelualueelta.

Hoitosuositukset

Erityisesti suojeltavan havulahokärsäkkään elinympäristö rajataan metsänkäsittelyn ulkopuolelle. Esiintymispaikan ympäristössä säästetään kookkaat havulahoppuut. Erityisesti maapuut ovat arvokkaita havulahokärsäkkäälle. On todennäköistä, että toukat eivät menesty aukeassa ympäristössä olevassa puussa, joten hakkuualoille jätetyt lahoppuut eivät auta turvaamaan havulahokärsäkkään esiintymistä. Riittävän kostean pienilmaston säilyttäminen voi olla talousmetsässä vaikeaa, mutta olosuhteiden säilymistä lajille kelvollisina voidaan pyrkiä ylläpitämään säilyttämällä metsä jatkuvasti peitteisenä. Paras turvaamiskeino olisivat riittävän laajat luonnontilaiset metsäalueet. Runaslahoppuustoisten metsien vapaaehtoiseen suojeluun on mahdollista hakea rahoitusta METSO-ohjelman kautta.

Lähteet

Ehnström, B. & Axelsson, R. 2002. Insektsnag i bark och ved. ArtData-banken, SLU, Uppsala. 512 s.

Kuva: Luomus, University of Helsinki, CC-BY-4.0, [Laji.fi](https://laji.fi)